

Reaktivt nollutbyte och vitesbelopp

Vitesbelopp i Nyttjandeavtalet

- I den nya versionen av de Allmänna avtalsvillkoren 2025 har punkt 17 om spänningsreglering tillkommit
- Skrivningen ger Svenska kraftnät möjlighet att kontakta anslutande parter och be dem justera sitt reaktiva effektutbyte till nära noll (+/- 15 Mvar) vilket ska ske inom 15 minuter
- I de fall anslutande part ej uppfyller begäran så har Svenska kraftnät rätt att vitesbelägga anslutande part eftersom det bryter mot avtal
- Storleken på vitet är fastställt till **50 000 kr per vecka och anslutningspunkt** och börjar gälla fr o m 2027

17 Spänningsreglering

Anslutande part ska utan dröjsmål och senast inom 15 minuter efter att det påkallats av Svenska kraftnät kunna uppnå ett reaktivt effektutbyte nära noll. Ett reaktivt effektutbyte nära noll innebär att Anslutande part ska kunna reglera det reaktiva effektutbytet i Anslutningspunkten till som mest ± 15 Mvar i såväl hög- som låglastsituationer. För årliga uttagsabonnemang överstigande 300 MW innebär kravet på ett reaktivt effektutbyte nära noll att Anslutande part ska kunna reglera det reaktiva effektutbytet med Stamnätet till som mest 5 procent av det årliga uttagsabonnemanget, avrundat uppåt till närmaste 5 tal Mvar. Kravet på ett reaktivt effektutbyte nära noll ska gälla till dess att Svenska kraftnät anger annan kravbild.

Kravet på förmåga att uppnå ett reaktivt effektutbyte nära noll gäller ej för Anslutande part vars reaktiva effektutbyte i huvudsak är spänningsreglerande. Detta inkluderar anslutningar med direktansluten produktion eller andra anslutningar vars reaktiva effektutbyte regleras att hålla ett huvudsakligen spänningsreglerande beteende i Anslutningspunkten. Ett reaktivt nollutbyte enligt ovan kommer endast att påkallas av Svenska kraftnät i de fall då det reaktiva utbytet är destabiliserande och riskerar att medföra att Svenska kraftnät får svårt att hålla stationära spänningsnivåer inom ett normalspänningsintervall.

Om Anslutande part inte kan uppnå ett reaktivt effektutbyte nära noll enligt ovan efter att detta har påkallats av Svenska kraftnät har Svenska kraftnät rätt att ålägga Anslutande part ett vitesbelopp i enlighet med vad som framgår av Nyttjandeavtalet.

Energiavgiften

Fördelningsfaktor

Bakgrund

- I nuvarande energiavgift får nätkunden betala energiavgift utifrån elpriset i det elområde som anslutningspunkten är belägen oavsett var förlustvolymen uppstår
- Inmatning och uttag i en anslutningspunkt orsakar dock förluster i alla elområden i Sverige med olika fördelning beroende på anslutningspunkt
- Svenska kraftnät har därför sett över olika alternativ för att kunna ta hänsyn till i vilket elområde förlusterna uppstår

Alternativ

- Alternativ 0 (nuvarande modell)
  - Ingen justering
- Alternativ 1
  - Införa en fördelningsfaktor baserat på historiska elområdespriser och fördelning av förluster per elområde
- Alternativ 2
  - Införa en marginalförlustkoefficient per elområde för varje anslutningspunkt

Förslag

- Svenska kraftnät inför en fördelningsfaktor utifrån historiska elområdespriser och hur förlusterna per anslutningspunkt fördelar sig per elområde (alt. 1)

Införande av en fördelningsfaktor

- Svenska kraftnät inför en fördelningsfaktor utifrån historiska elområdespriser och hur förlusterna per anslutningspunkt fördelar sig per elområde
- Utifrån data ses ett tydligt mönster i SE1, SE2 och SE4 vilket gör att alla anslutningspunkter inom samma elområde har samma fördelningsfaktor
- I SE3 är bilden mer komplex vilket beror på att inmatning/uttag i SE3 leder till minskade förluster i vissa elområden och ökade förluster i andra elområden beroende på anslutningspunktens lokalisering i SE3
- SE3 delas därför upp i kluster där anslutningspunkter inom elområdet får olika fördelningsfaktorer
- Fördelningsfaktorn uppdateras, liksom marginalförlustkoefficienten, på årlig basis

Fördelningsfaktor och konsekvenser för nätkunderna

- Framräknad fördelningsfaktor utifrån nuvarande historik* ger nedan konsekvenser:
  - För inmatning leder fördelningsfaktorn till en ökad energiavgift i norra Sverige (*SE1, SE2, SE3 norr*) och en minskad energiersättning i södra Sverige (*SE3 söder, SE4*)
  - I *SE3 mitt* är energiavgiften oförändrad
  - För uttag leder fördelningsfaktorn till en ökad energiersättning i norra Sverige (*SE1, SE2, SE3 norr*) och en minskad energiavgift i södra Sverige (*SE3 söder, SE4*)
- Sammantaget medför detta att fördelningsfaktorn minskar skillnaderna i energiavgiften mellan olika elområden och att det sker en omfördelning av kostnader från uttag till inmatning
- Energiavgiften blir mer kostnadsreflektiv, men den årliga förändringen i energiavgiften kan bli större då fördelningsfaktorn kan komma att variera från år till år baserat på hur prisskillnaderna mellan elområdena utvecklas

*Baserat på de senaste åren

Elområde	Anslutningspunkt	Fördelningsfaktor
SE1		1,1
SE2		1,1
SE3 norr	Forsmark	1,1
SE3 norr	Horndal	1,1
SE3 norr	Repbäcken	1,1
SE3 norr	Stackbo	1,1
SE3 norr	Untra	1,1
SE3 norr	Valbo	1,1
SE3 mitt	Avesta	1,0
SE3 mitt	Forsjön	1,0
SE3 mitt	Krylbo	1,0
SE3 mitt	Morgårdshammar	1,0
SE3 söder	Anneberg	0,8
SE3 söder	Aros	0,8
SE3 söder	Barkeryd	0,8
SE3 söder	Beckomberga	0,8
SE3 söder	Boländerna	0,8
SE3 söder	Borgvik	0,8
SE3 söder	Botkyrka	0,8
SE3 söder	Bredåker	0,8
SE3 söder	Bredäng	0,8
SE3 söder	Danderyd	0,8
SE3 söder	Edinge	0,8
SE3 söder	Ekbacken	0,8
SE3 söder	Ekhyddan	0,8
SE3 söder	Ekudden	0,8
SE3 söder	Finnslätten	0,8
SE3 söder	Glan	0,8
SE3 söder	Gråska	0,8
SE3 söder	Hallstavik	0,8
SE3 söder	Hedenlunda	0,8
SE3 söder	Himmeta	0,8
SE3 söder	Hisingen	0,8
SE3 söder	Håtuna	0,8
SE3 söder	Högdalen	0,8
SE3 söder	Järva	0,8
SE3 söder	Kimstad	0,8
SE3 söder	Kolbotten	0,8
SE3 söder	Kolstad	0,8
SE3 söder	Lindbacka	0,8
SE3 söder	Lindhov	0,8
SE3 söder	Lindome	0,8
SE3 söder	Loviseholm	0,8
SE3 söder	Mälsta	0,8
SE3 söder	Moholm	0,8
SE3 söder	Måby	0,8
SE3 söder	Nacka	0,8
SE3 söder	Ringhals	0,8
SE3 söder	Skarpnäck	0,8
SE3 söder	Skogssäter	0,8
SE3 söder	Solberga	0,8
SE3 söder	Starfors	0,8
SE3 söder	Stenkullen	0,8
SE3 söder	Tenhult	0,8
SE3 söder	Timmersdala	0,8
SE3 söder	Uddebo	0,8
SE3 söder	Vallentuna	0,8
SE3 söder	Åker	0,8
SE3 söder	Östansjö	0,8
SE3 söder	Överby	0,8
SE4		0,8

Motiv

- Genom att energiavgiften tar hänsyn till hur förlusterna fördelar sig per elområde blir avgiften mer kostnadsreflektiv och ger därmed också en mer korrekt prissignal
- Genom att gå på alternativ 1 och införa en fördelningsfaktor beaktas förutom kostnadsreflektivitet även enkelhet och förutsägbarhet vilket är viktiga aspekter som har lyfts fram av referensgruppen

Differentiering av marginalförlustkoefficienterna

Bakgrund

- Dagens marginalförlustkoefficient i energiavgiften är en s.k. helårskoefficient, vilket innebär att den är samma för årets alla timmar oavsett tid på dygnet, dag eller månad.
- För att åstadkomma en mer kostnadsreflektiv energiavgift som ger mer korrekta styrsignaler har Svenska kraftnät sett över möjligheten att tidsdifferentiera marginalförlustkoefficienterna för att de bättre ska spegla hög och låg belastningstid i nätet.

Alternativ

- Alternativ 0: Nuvarande modell
- Alternativ 1: Differentierade marginalförlustkoefficienter
- Alternativ 2: Dynamiska marginalförlustkoefficienter

Förslag

- Svenska kraftnät inför ingen differentiering av marginalförlustkoefficienterna till 2027 (alt. 0)
  - Däremot avser Svenska kraftnät se över möjligheten att införa differentierande marginalförlustkoefficienter i energiavgiften på sikt

Motiv

- Genom att införa en fördelningsfaktor så kommer kostnaden för energiavgiften att öka för producenterna. En differentiering av marginalförlustkoefficienterna bedöms ge en ytterligare ökning av energiavgiften vid oförändrat nyttjande.
- Genom att senarelägga införandet av differentierade marginalförlustkoefficienterna till efter 2027 så kan Svenska kraftnät införa kostnadsökningen stegvis och även följa upp vad konsekvenserna blir av de andra förändringarna som görs i tariffmodellen.
- Förslaget är även i linje med referensgruppens önskemål.

Information om rörligt förlustelpris

Rörligt förlustelpris

- Under våren 2024 beslutade Ei att kostnaden för clearingen av prissäkring av Svenska kraftnäts energiavgift ska hanteras som en påverkbar kostnad i intäktsramsregleringen.
- Under hösten 2024 har Svenska kraftnät haft dialog med Ei för att förstå hur detta kommer att påverka regionnätsbolagen om de väljer att prissäkra Svenska kraftnäts energiavgift och vad som gäller för Svenska kraftnät om vi väljer att börjar prissäkra våra egna nätförluster.
- Utkomsten är att dagens intäktsramsreglering medför ekonomiska risker för regionnätsbolagen om de väljer att prissäkra Svenska kraftnäts energiavgift. Detsamma gäller för Svenska kraftnät om vi väljer att finansiellt prissäkra våra egna nätförluster då Ei inte kan ge besked om hur detta kommer att hanteras i intäktsramsregleringen förrän vid en eventuell tillsyn.
- Med hänsyn till detta har Svenska kraftnät gett inspel till Ei:s översyn gällande intäktsramsregleringen att kostnader för clearing för prissäkringar av nätförluster på eget och överliggande nät i framtiden bör hanteras som en opåverkbar kostnad.
- Utifrån ovanstående och att Svenska kraftnät fortsatt ser att det finns fördelar med ett rörliga förlustelpris samt att flera regionnätsbolag själva har infört ett rörligt förlustelpris avser Svenska kraftnät behålla det rörliga förlustelpriset i energiavgiften.